

A stylized illustration of a person with dark skin and a black helmet riding a black bicycle. The person is wearing a red long-sleeved shirt and an orange skirt with white stripes. They are riding towards the right. In the background, there are three blue palm trees and a large, solid red sun. The overall style is graphic and colorful.

इम्मान्युएलचे स्वप्नः एक प्रेरणादायी कथा

लॅरी एन थॉम्सन

व

सीन क्वाल्स

घाना

इम्मान्युएलचे

स्वप्नः

एक प्रेरणादायी कथा

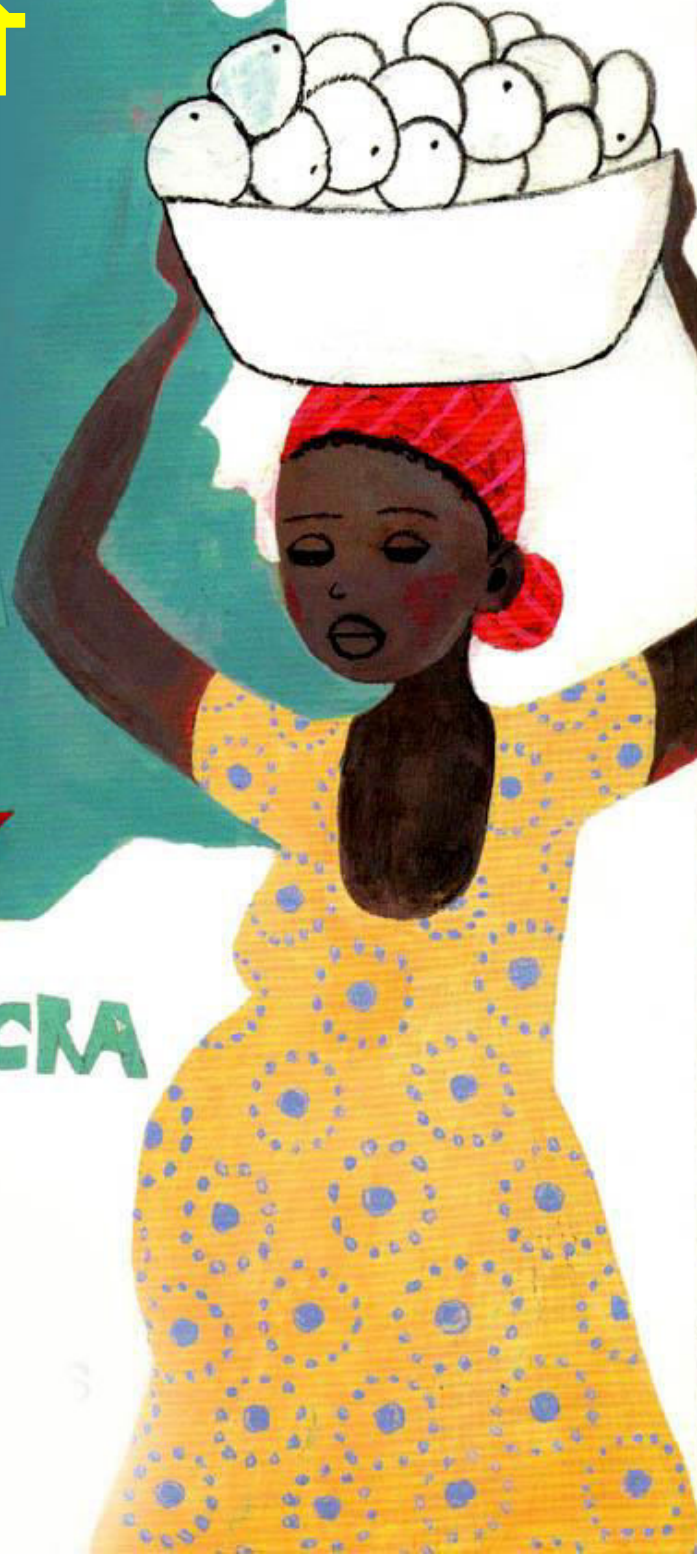
व

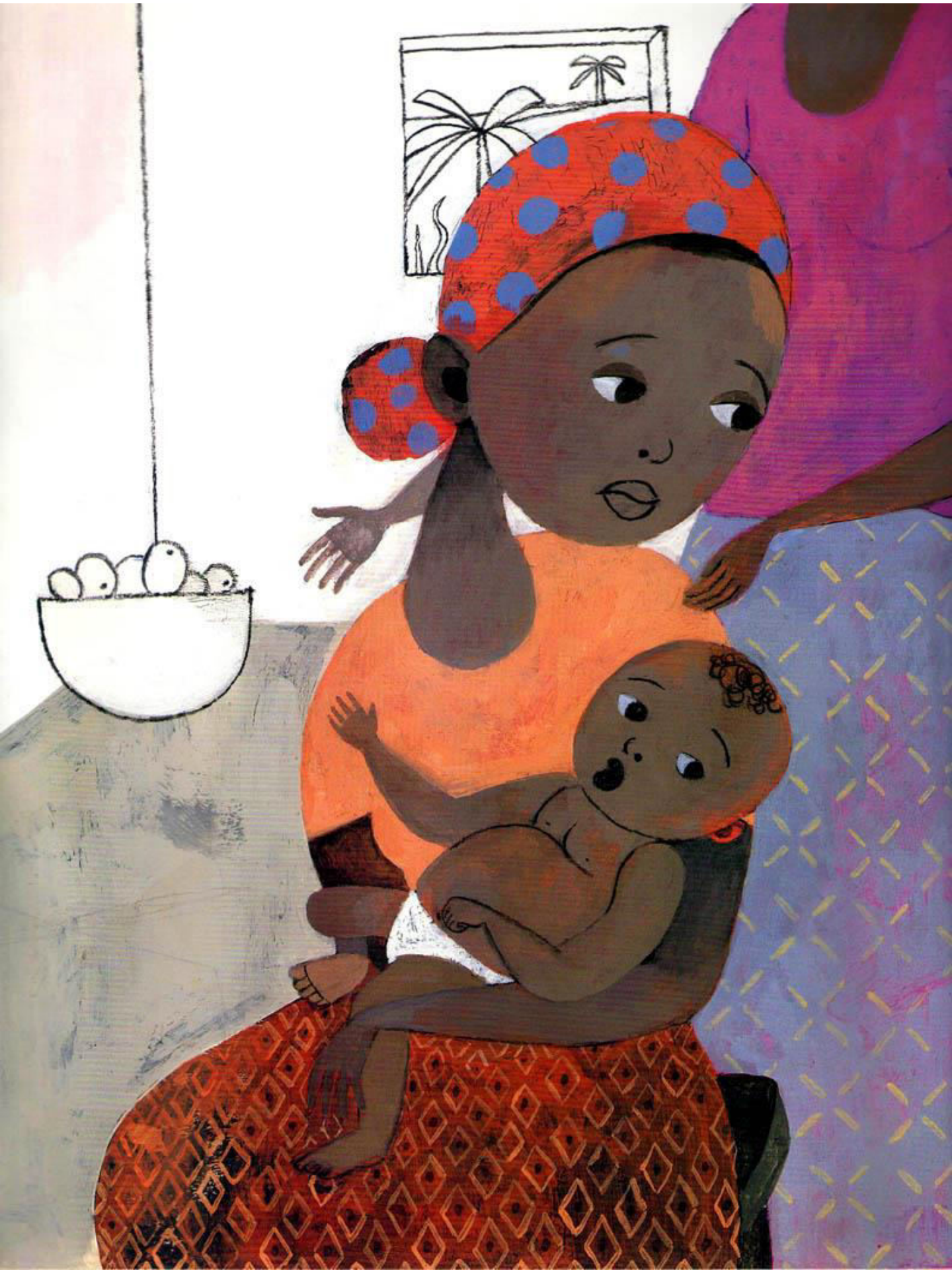

लेखिका: लॅरी एन
थॉम्सन

सजावट: सीन क्वाल्स

मराठीत: प्रभाकर नानावटी

पश्चिम आफ्रिकेतील घाना येथे एका बाळाचा जन्म झाला. त्याचे दोन्ही डोळे चमकत होते. त्याच्या सशक्त छातीतून रडण्याचा आवाज येत होता. त्याची इवलीशी मूठ उघड झाप करत होती. परंतु त्याच्या एकाच पायात हालचाल दिसत होती.

शेजारचे त्या बाळाकडे बघून निरुपयोगी म्हणून
शिव्याशाप देत होते.

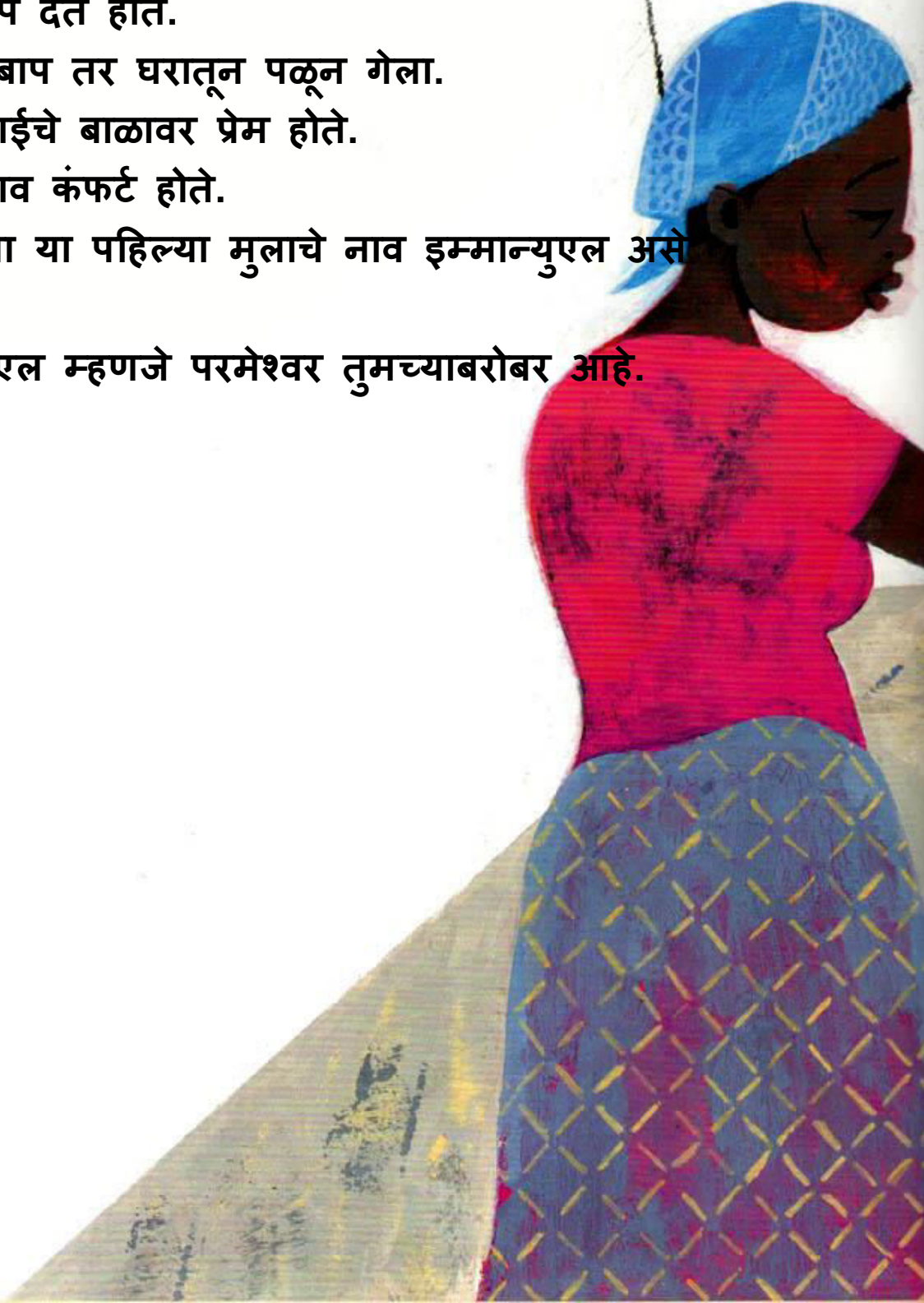
बाळाचा बाप तर घरातून पळून गेला.

परंतु आईचे बाळावर प्रेम होते.

आईचे नाव कंफर्ट होते.

ती तिच्या या पहिल्या मुलाचे नाव इम्मॅन्युएल असे
ठेवले.

इम्मॅन्युएल म्हणजे परमेश्वर तुमच्याबरोबर आहे.

इम्मान्युएल मोठा होत असताना तिच्या आईने “तुला
काय हवे ते तुला मिळू शकेल.
परंतु त्यासाठी तुलाच प्रयत्न करावे लागतील”.
असे सांगितले.

हळू हळू तो सरकायला लागला.
चालायला व पळायला लागला.
उड्या मारू लागला.

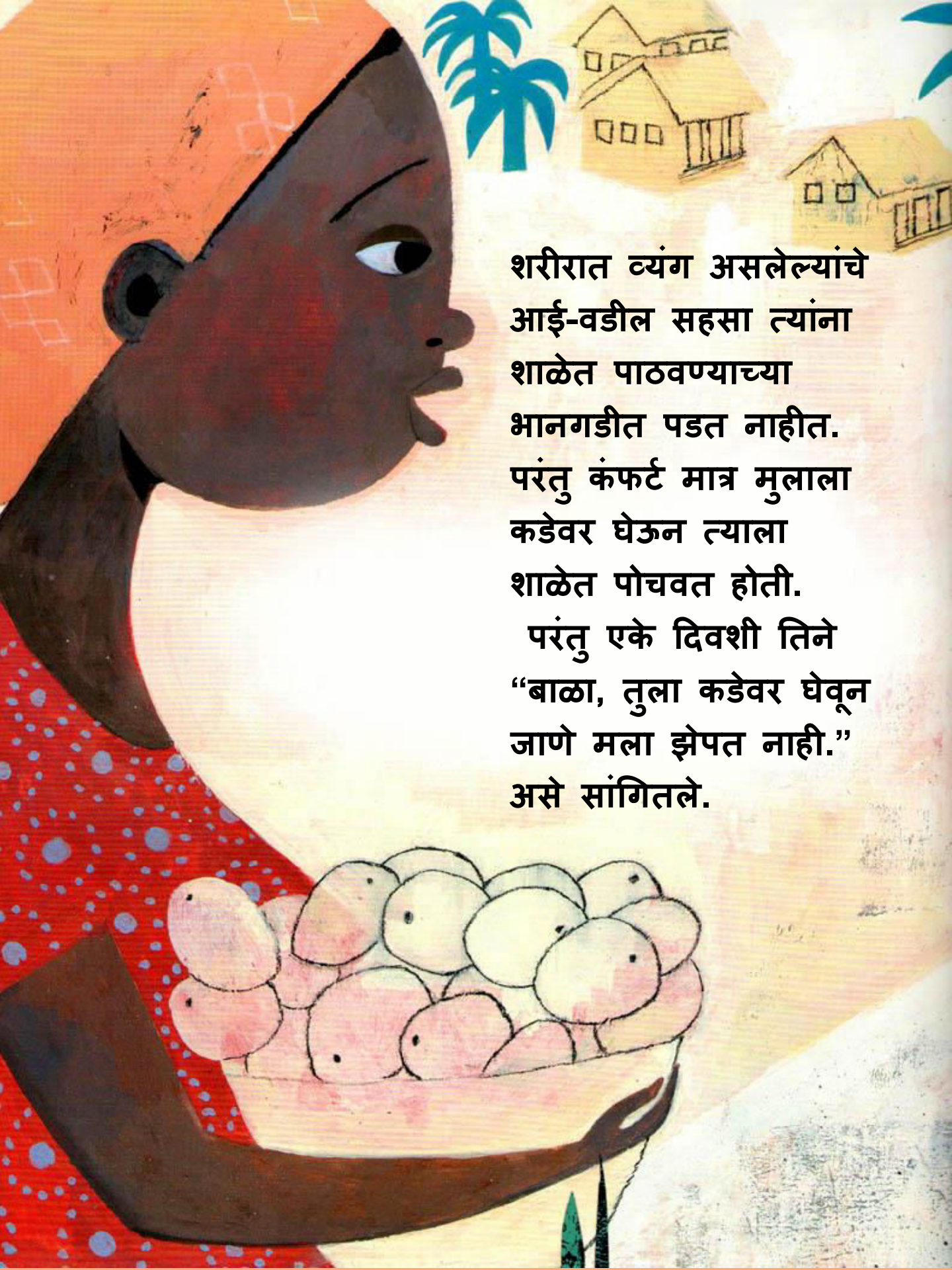

पाणी भरण्याचे व नारळाच्या झाडावर
चढण्याचे कामही करू लागला.

पैसे कमावण्यासाठी बूट पॉलिश
करण्याचे कामही तो शिकला.

शरीरात व्यंग असलेल्यांचे
आई-वडील सहसा त्यांना
शाळेत पाठवण्याच्या
भानगडीत पडत नाहीत.
परंतु कंफर्ट मात्र मुलाला
कडेवर घेऊन त्याला
शाळेत पोचवत होती.

परंतु एके दिवशी तिने
“बाळा, तुला कडेवर घेवून
जाणे मला झेपत नाही.”
असे सांगितले.

त्यामुळे इम्मान्युएल एकच पाय टेकवत शाळेत जाऊ
लागला व घरी परत येऊ लागला. त्याची शाळा तीन
किलोमीटर अंतरावर होती.

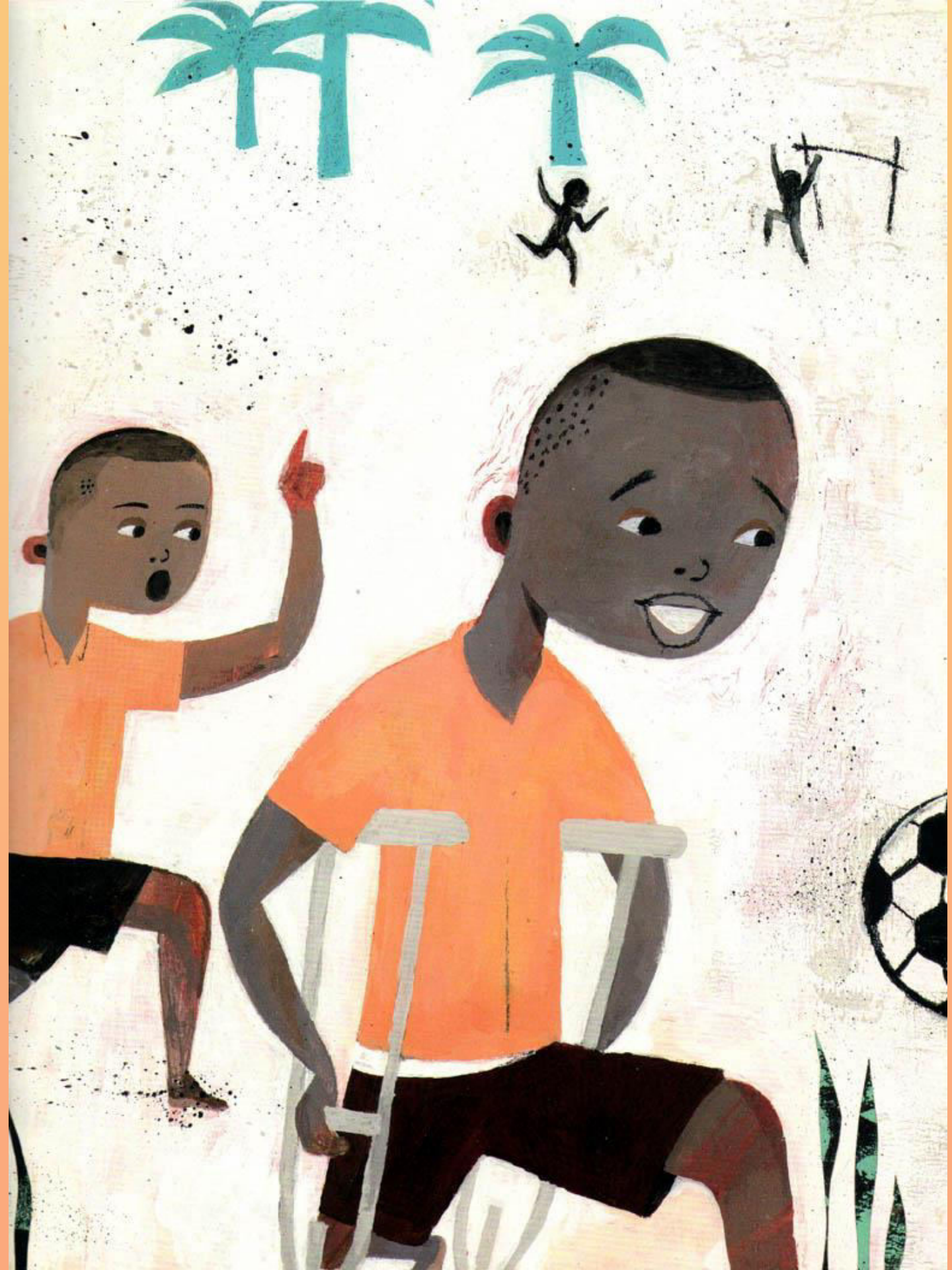
तरीसुद्धा एकटाच एकाच पायावर लंगडत लंगडत तो
जात होता.

by himself.

A young boy with dark skin and short black hair is depicted from the chest up, wearing an orange t-shirt. He has his arms raised high in the air, palms facing forward, with a joyful expression on his face. The background is a light, textured yellow. In the top left corner, there are stylized green palm trees. In the top right corner, there are stylized orange palm trees. The overall style is simple and colorful, typical of children's book illustrations.

पहिल्या पहिल्यांदा शाळेत त्याला
खेळायला कुणीही घेत नव्हते. परंतु
तो काही पैसे वाचवून कुणाकडेही
नसलेली एक वस्तू विकत आणली.
ती म्हणजे सर्वांना खेळण्यासाठी
फुटबॉल... फक्त त्यालाही खेळात
घेतले पाहिजे ही अट होती.

तिच्या आजीने कुठूनतरी त्याला
चालण्यासाठी क्रच आणून दिले.
इम्मान्युएल क्रच व पायाने चेंडू
ढकलत दूरपर्यंत फेकताना
बघितल्यानंतर सगळे मित्र
आश्चर्यचकित झाले व त्याला
खेळात सामील करून घेऊ लागले.

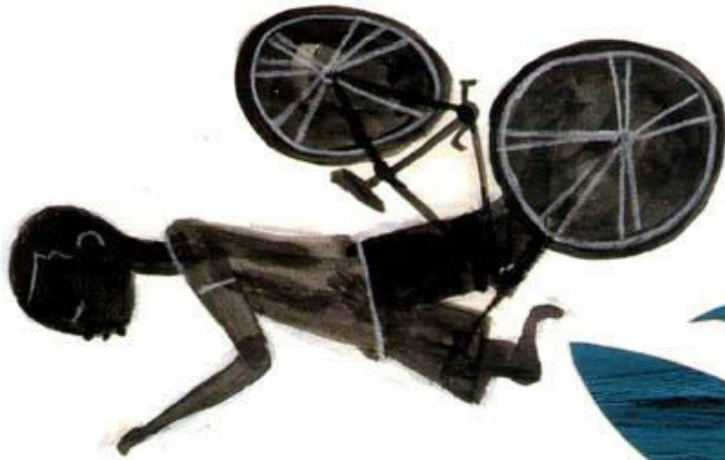

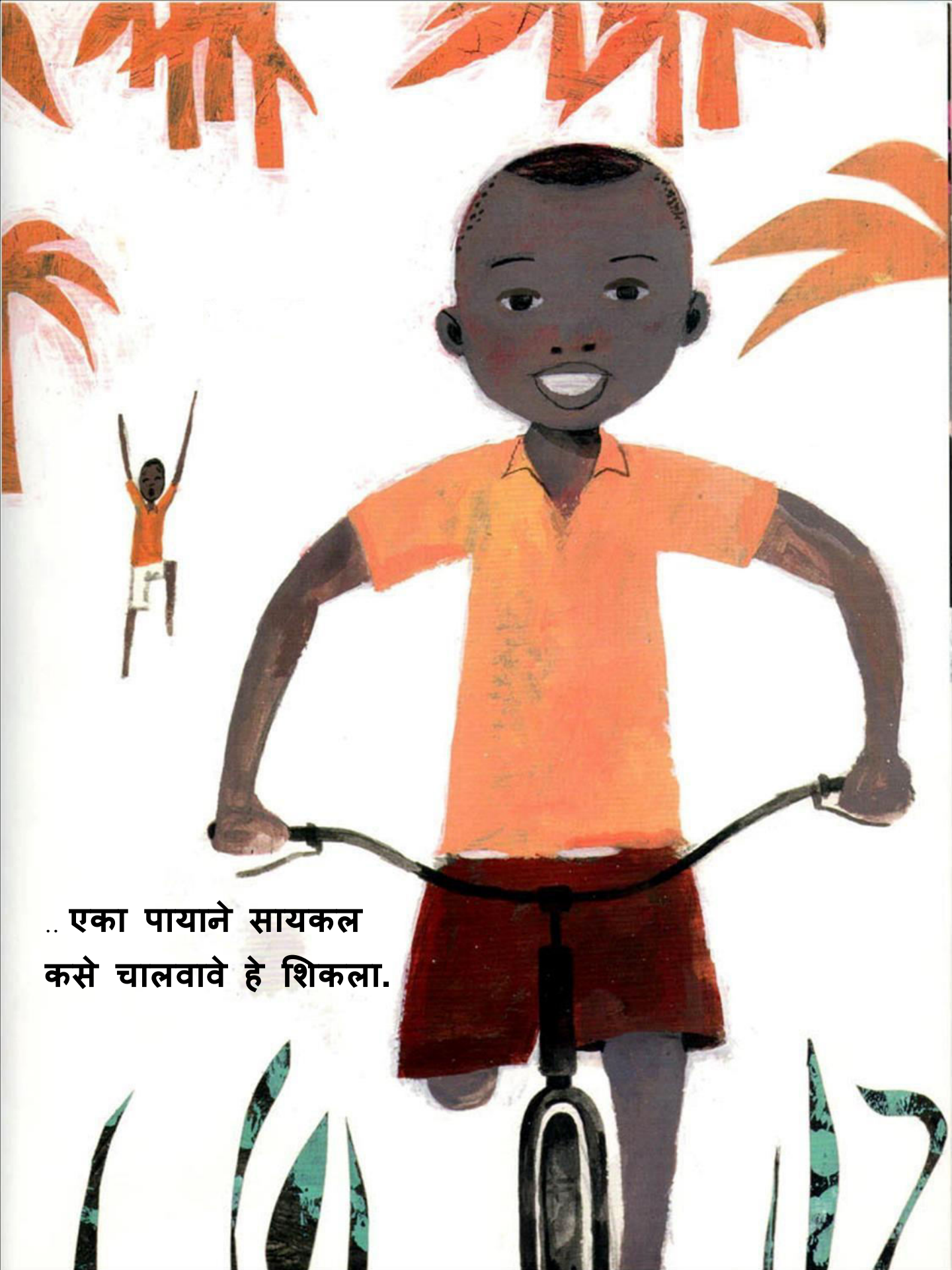
त्याचे कित्येक मित्र खाण्याचे पैसे वाचवून भाड्याची सायकल
आणून पळवत होते.

इम्मान्युएल ला हे साध्य होईल का ?

इम्मान्युएल सायकलीवर बसल्यानंतर त्याचा मित्र ,
डॉल्फिन, यानी त्याला चक्क ठकलून दिले. कारण..
त्याला सायकलीचे बॅलन्स कसे करावे हे शिकवण्यासाठी..

इम्मान्युएल सायकल शिकत असताना
कित्येक वेळा पडला. मात्र शेवटी...

.. एका पायाने सायकल
कसे चालवावे हे शिकला.

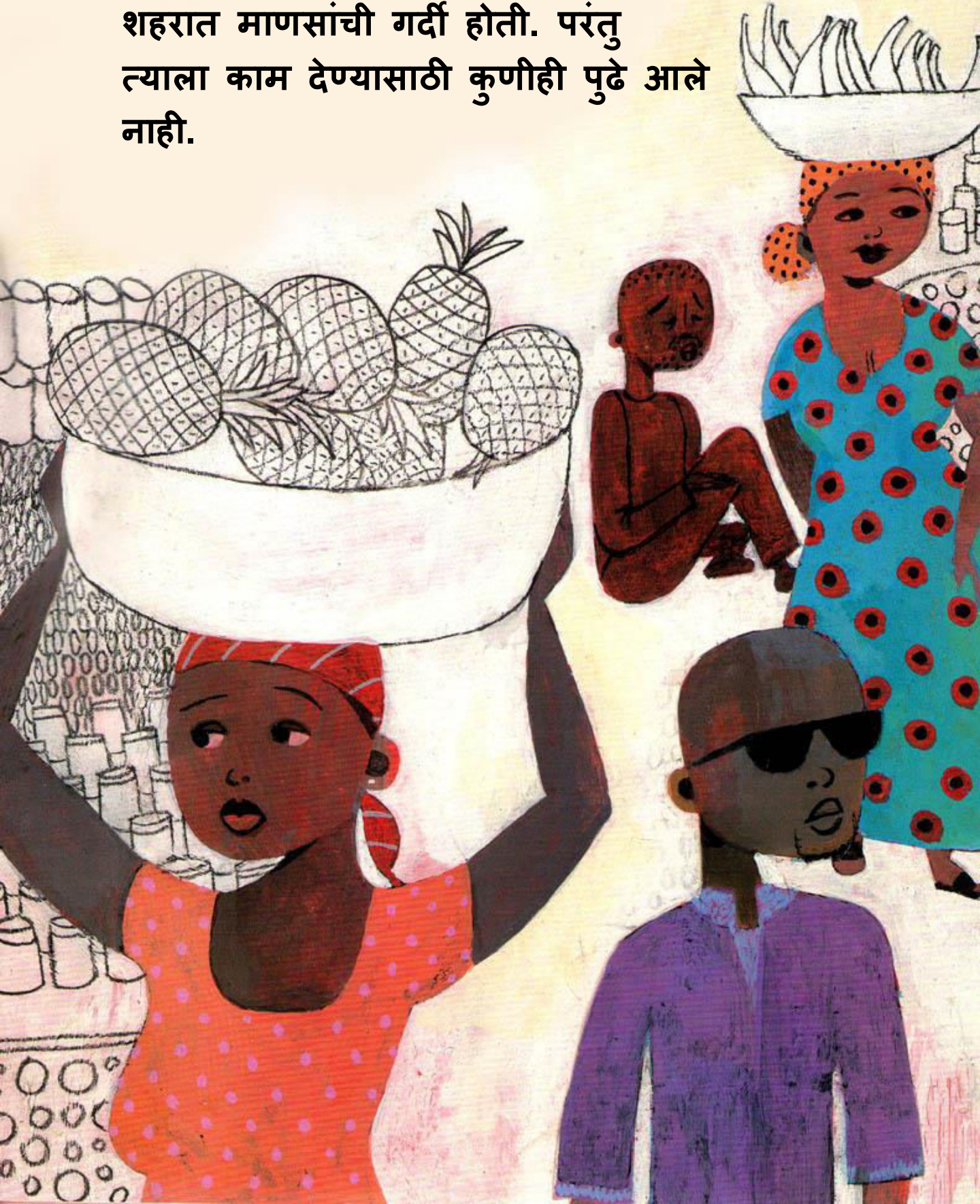
इम्मान्युएल तेरा वर्षाचा असताना त्याची आई, कंफर्ट
आजारी पडली. तिला बाजारात जावून भाजीपाला विकणे
शक्य नव्हते. त्याचा भाऊ व बहिण अजूनही लहान
असल्यामुळे पैसे कमावून आणू शकत नव्हते.

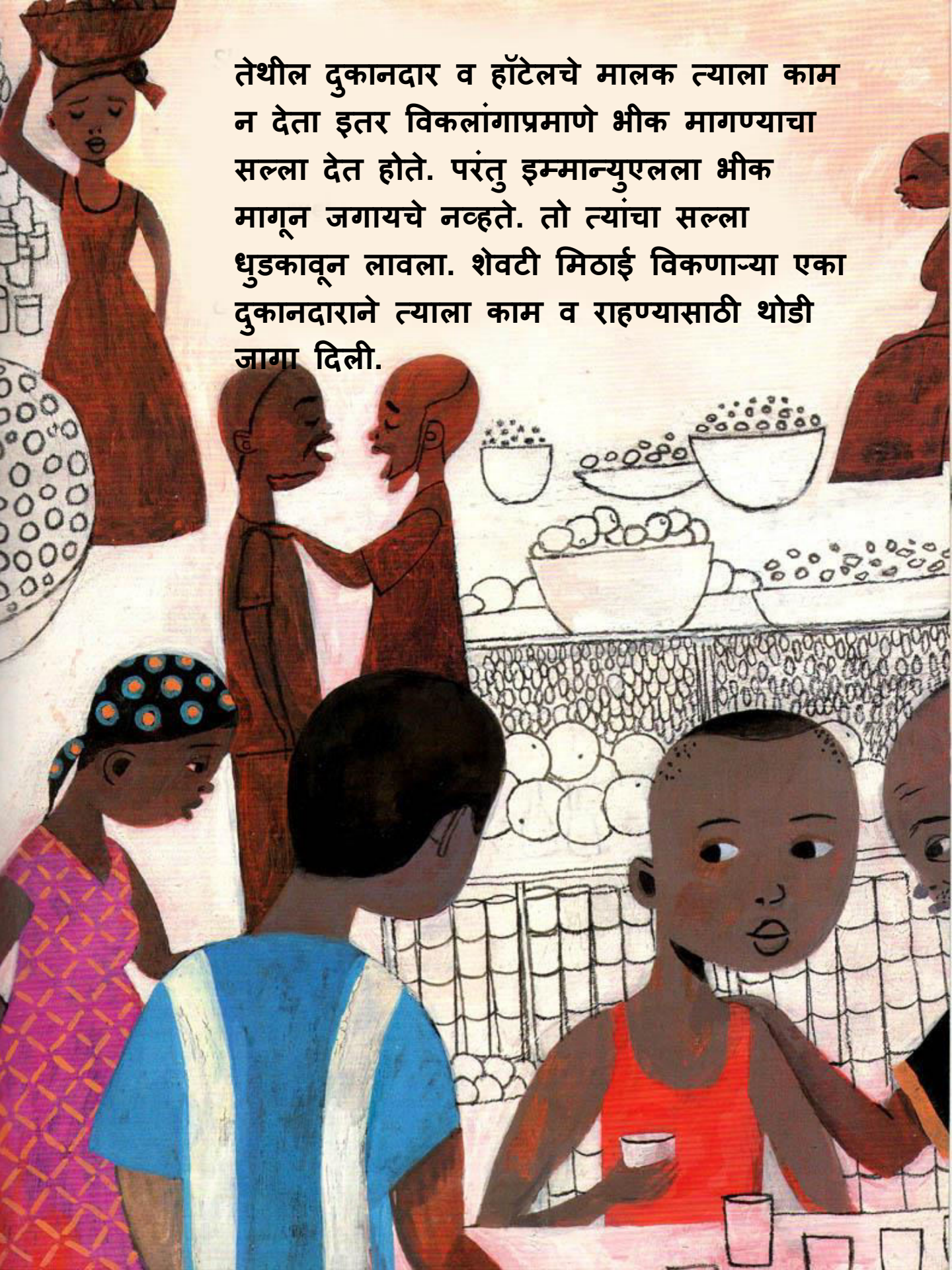

इम्मान्युएल हा कुटुंबाचा एकमेव आधार होता. आईने कितीही सांगितले तरी तो एके रात्री ट्रेनमध्ये बसून घानाची राजधानी अक्रा या शहरात पोचला. अक्रा 250 कि.मी लांबचे शहर. त्यातही इम्मान्युएल एकटा. दोन वर्षांनंतरच कुटुंबाची भेट होईल हे त्यावेळी त्याला कळले नव्हते.

इम्मान्युएलच्या मनात विश्वास होता.
शहरात माणसांची गर्दी होती. परंतु
त्याला काम देण्यासाठी कुणीही पुढे आले
नाही.

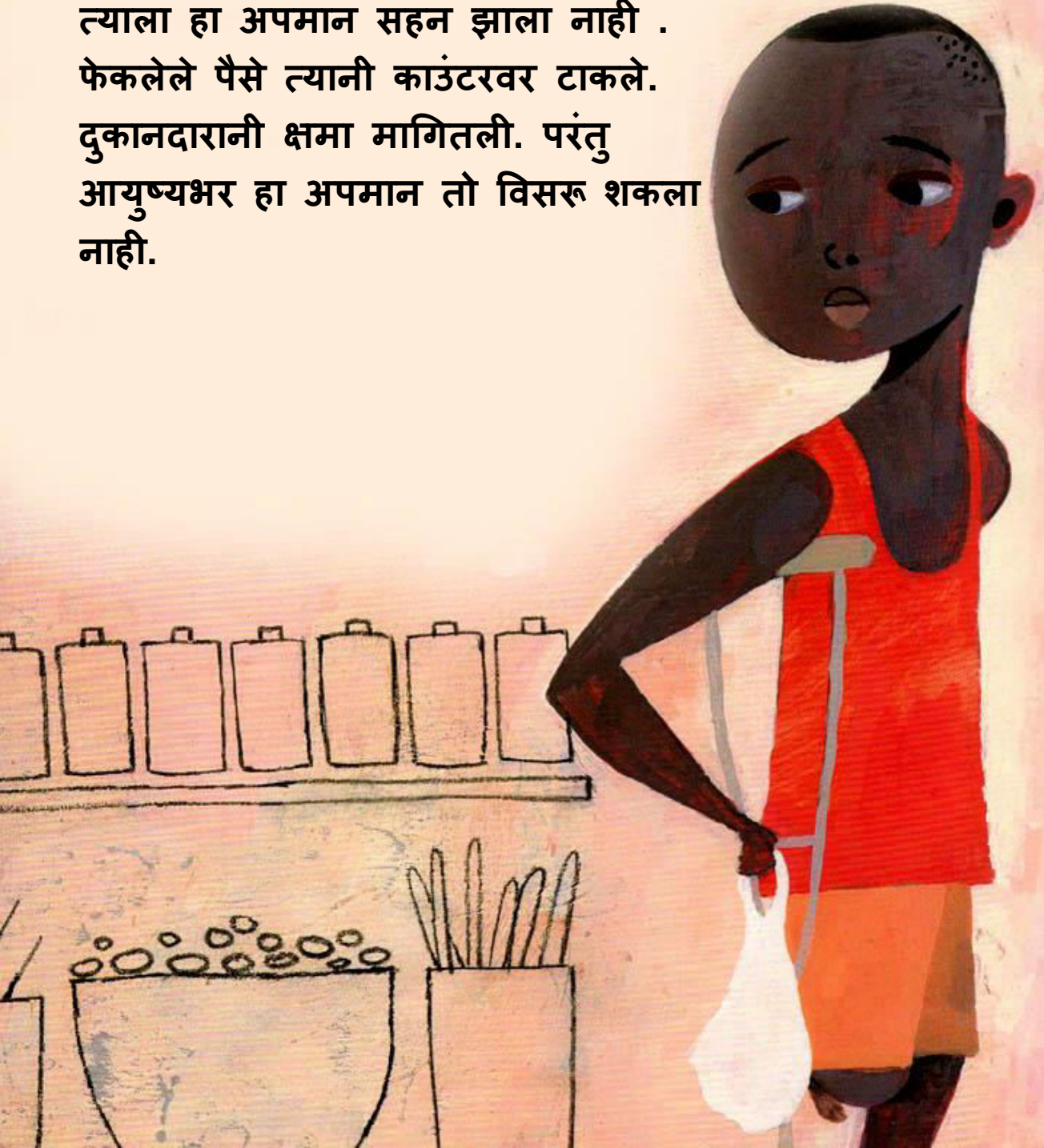

तेथील दुकानदार व हॉटेलचे मालक त्याला काम न देता इतर विकलांगाप्रमाणे भीक मागण्याचा सल्ला देत होते. परंतु इम्मान्युएलला भीक मागून जगायचे नव्हते. तो त्यांचा सल्ला धुडकावून लावला. शेवटी मिठाई विकणाऱ्या एका दुकानदाराने त्याला काम व राहण्यासाठी थोडी जागा दिली.

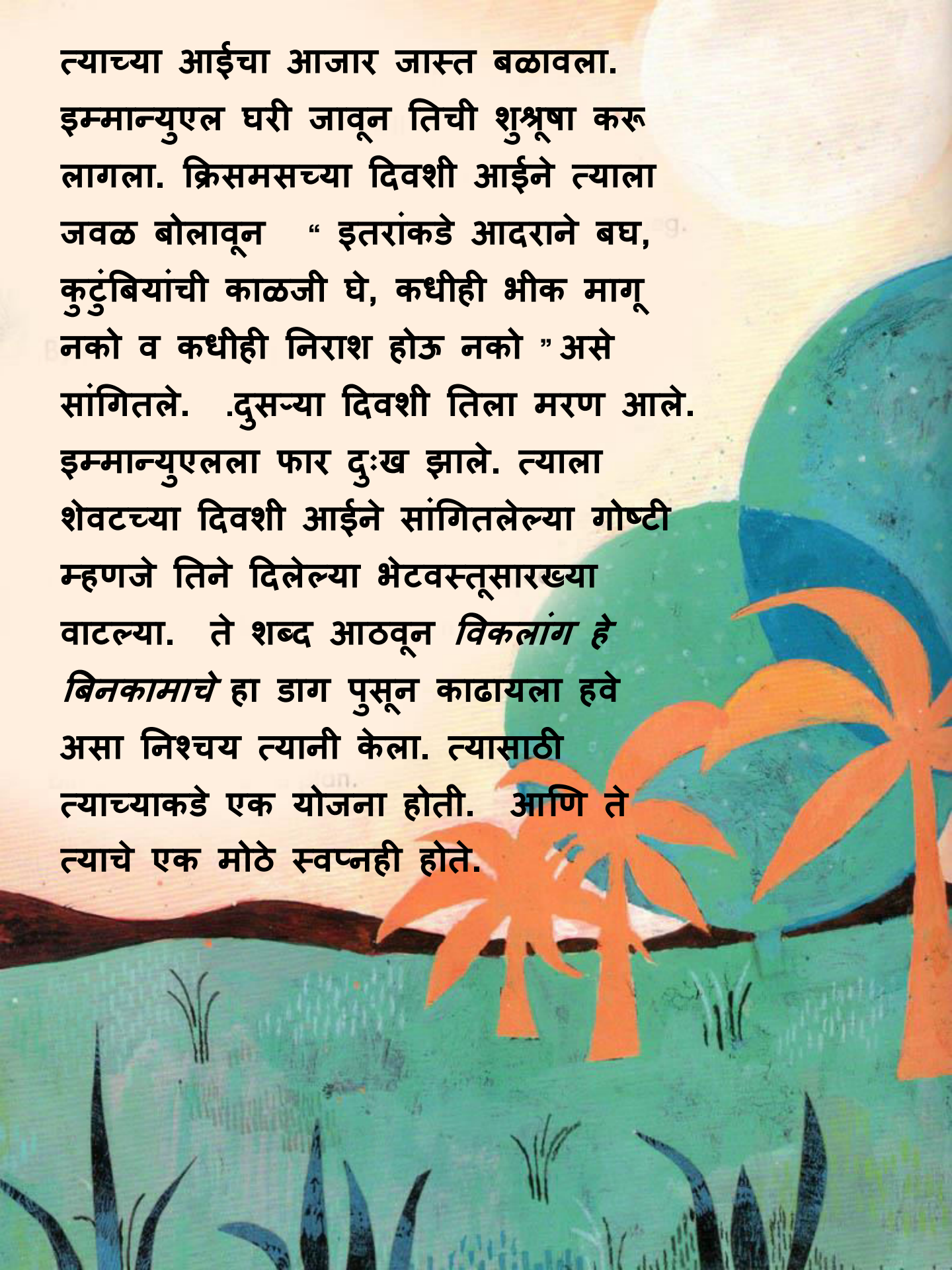

इम्मान्युएल आणखी पैसे कमावण्यासाठी दुकानाचे काम संपल्यानंतर बूट पॉलिशचे काम करून सर्व पैसे घरी पाठवत होता. एके दिवशी बूट पॉलिशचे काही सामान विकत घेण्यासाठी एका दुकानदाराकडे गेला होता. त्यानी याला भिकारी समजून काही नाणे त्याच्या अंगावर फेकून भीक मागायला लाज वाटत नाही का अशी शिवी दिली. त्याला हा अपमान सहन झाला नाही . फेकलेले पैसे त्यानी काउंटरवर टाकले. दुकानदारानी क्षमा मागितली. परंतु आयुष्यभर हा अपमान तो विसरू शकला नाही.

त्याच्या आईचा आजार जास्त बळावला.
इम्मान्युएल घरी जावून तिची शुश्रूषा करू
लागला. क्रिसमसच्या दिवशी आईने त्याला
जवळ बोलावून “ इतरांकडे आदराने बघ,
कुटुंबियांची काळजी घे, कधीही भीक मागू
नको व कधीही निराश होऊ नको ” असे
सांगितले. दुसऱ्या दिवशी तिला मरण आले.
इम्मान्युएलला फार दुःख झाले. त्याला
शेवटच्या दिवशी आईने सांगितलेल्या गोष्टी
म्हणजे तिने दिलेल्या भेटवस्तूसारख्या
वाटल्या. ते शब्द आठवून *विकलांग हे*
बिनकामाचे हा डाग पुसून काढायला हवे
असा निश्चय त्यानी केला. त्यासाठी
त्याच्याकडे एक योजना होती. आणि ते
त्याचे एक मोठे स्वप्नही होते.

त्याचा मेंदू तीक्ष्ण होता. त्याच्या हृदयात करुणा होती. मात्र त्याच्याकडे एकच पाय होता. तो कधी घाबरला नाही. स्वतः विकलांग असला तरी त्याला सायकलीवरून पूर्ण घाना देश फिरायचे होते. त्यासाठी त्याला एक सायकल हवी होती. मदतीला कुणी पुढे आले नाही. शेवटी कॅलिफोर्निया येथील चॅलेंज्ड अथलेटिक फाँडेशनला पत्र लिहून सायकलीबद्दल कळवले.

त्या संस्थेने ताबडतोब एक नवी सायकल पाठवून दिली. त्याचबरोबर हेल्मेट, स्पोर्ट्स पॅट, हातमोजे व पायमोजेसुद्धा आले होते.

तो आता एका लांबच्या प्रवासाच्या तयारीला लागला.
जाण्याअगोदर त्या देशाच्या राजाला भेट देवून त्याचे
आशिर्वाद घेण्यास तो विसरला नाही.

तो घरोघरी जावून त्याला पाठिंबा देण्याची विनंती
केली. सायकलीच्या मागे मागे एक टॅक्सी येण्याची
व्यवस्था त्यानी केली. टॅक्सीत पिण्याचे पाणी, कॅमेरा
आणि त्याचे काही मित्र बसले. उजवा पाय
सायकलीला बांधून डाव्या पायाने त्यानी पेडल
ढकलल्यानंतर सायकल जोराने पळू लागले.

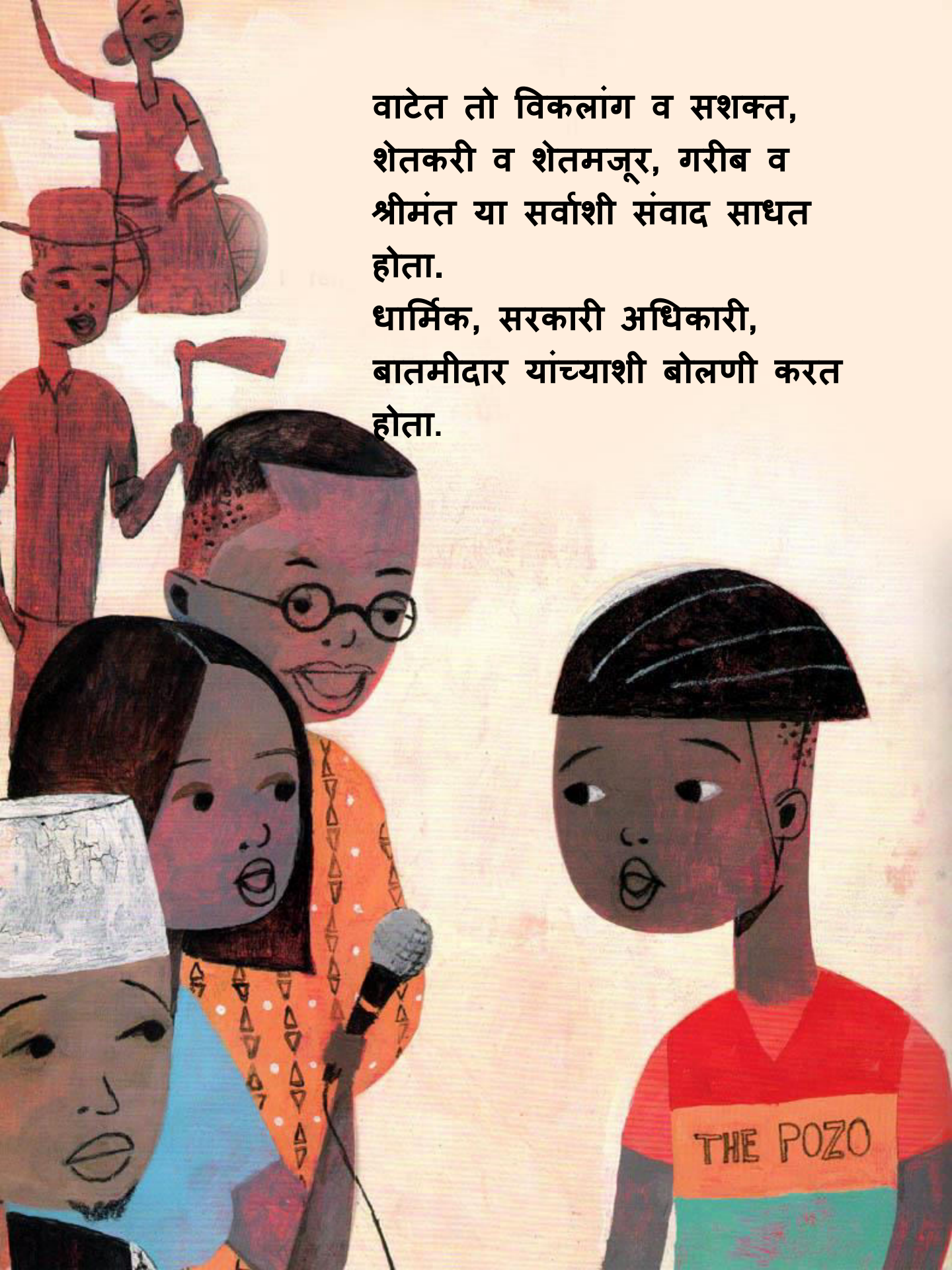
इम्मान्युएल भरपूर गर्दी असलेल्या
शहरात सायकलीवर गेला. राना वनातून
तो जात होता. नदी नाल्यातून घाटातून
तो प्रवास करत होता. शेतातूनही तो जात
होता. कुमासी या गावातील बाजारातूनही
सायकलवरून फेरी मारली. जेथे ट्रकही
जात नव्हते त्या अरुंद रस्त्यातूनही तो
गेला. जंगलातील प्राण्यांची भीती मनात
होती. तामले या पुरातन शहरालासुद्धा
त्यानी सायकलीवरून भेट दिली. या
प्रकारे संपूर्ण देशातील डोंगर, पर्वत, नदी
नाले, शेती खेडी लहान मोठे रस्ते पालथे
घातले.

अशा प्रकारे देशभर फिरताना त्याच्या
शर्टवर पोझो असे लिहिलेले होते.
पोझो म्हणजे विकलांग.

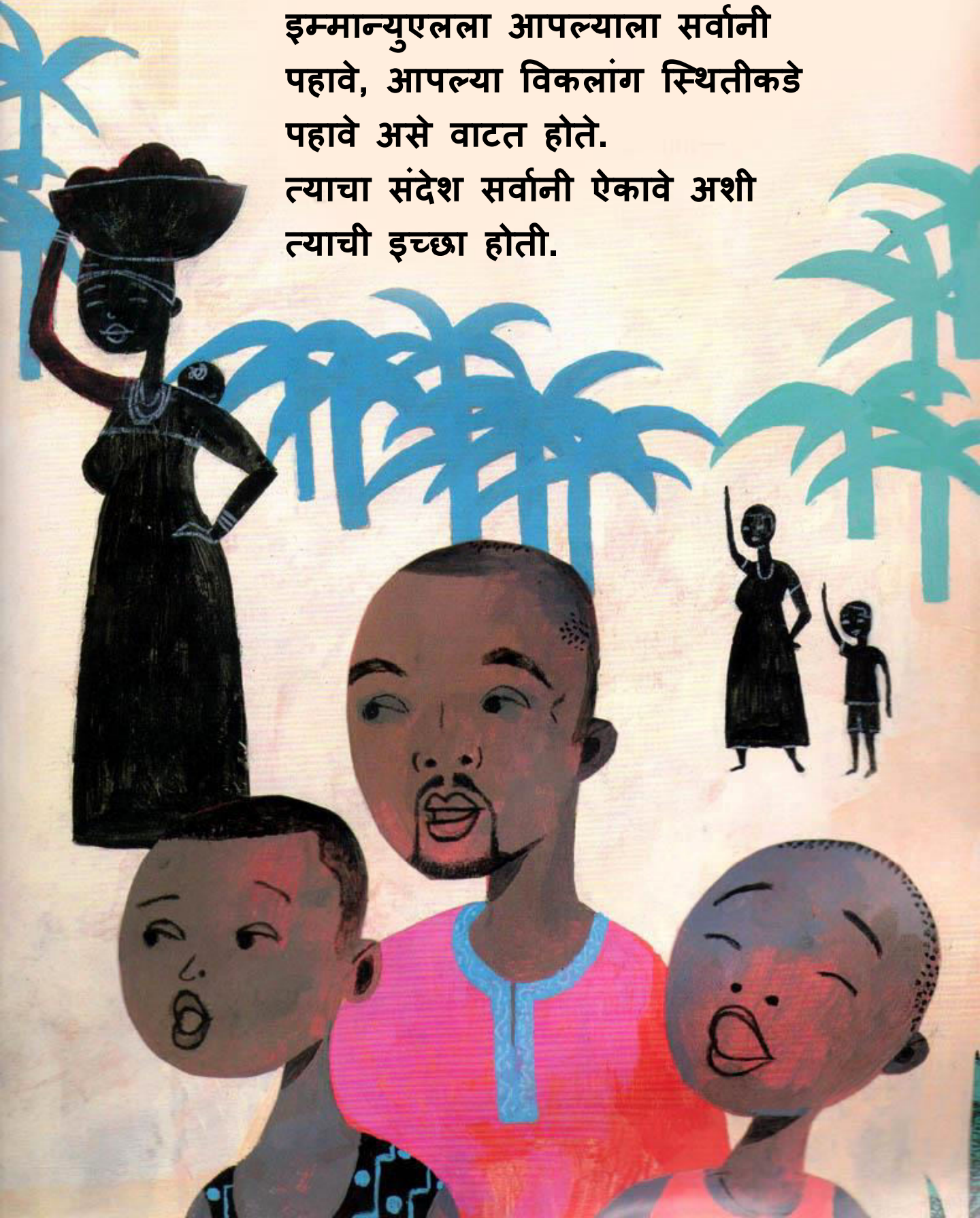

वाटेत तो विकलांग व सशक्त,
शेतकरी व शेतमजूर, गरीब व
श्रीमंत या सर्वांशी संवाद साधत
होता.
धार्मिक, सरकारी अधिकारी,
बातमीदार यांच्याशी बोलणी करत
होता.

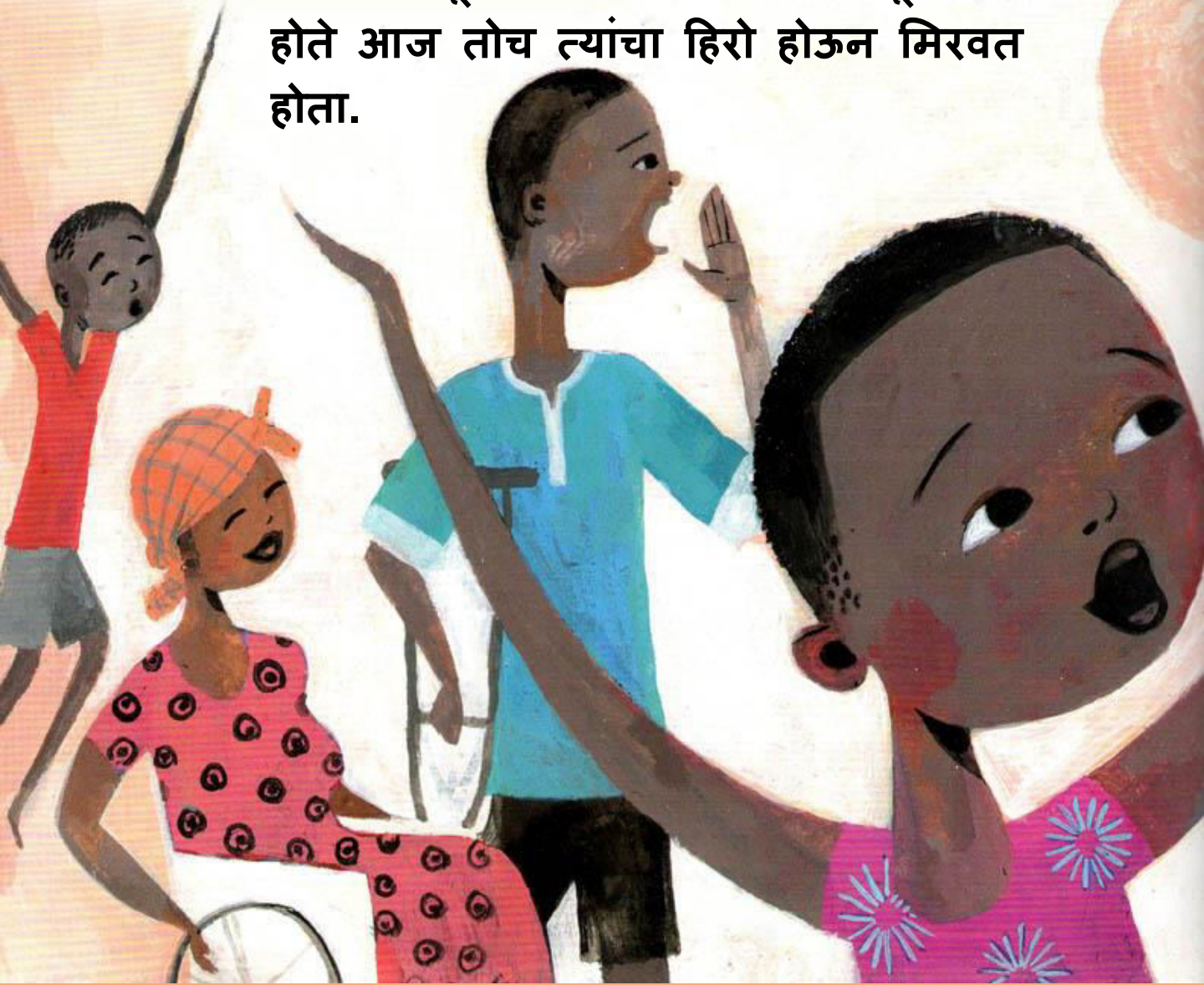
इम्मान्युएलला आपल्याला सर्वांनी
पहावे, आपल्या विकलांग स्थितीकडे
पहावे असे वाटत होते.
त्याचा संदेश सर्वांनी ऐकावे अशी
त्याची इच्छा होती.

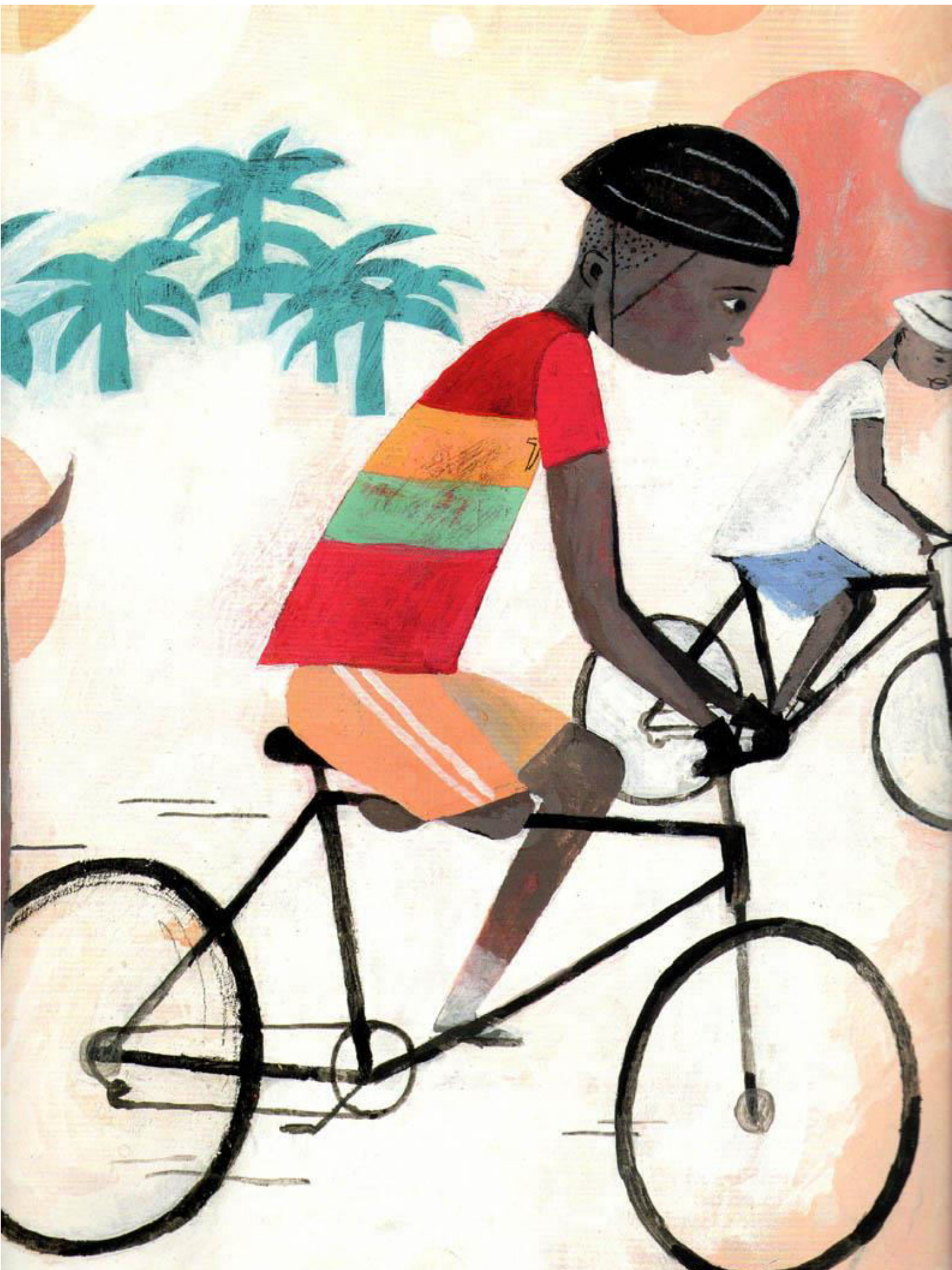

इम्मान्युएल जसजसा लांब लांबच्या शहरात
जात होता तसतसा त्याच्या बदलची उत्सुकता
वाढत होती.

मुलं टाळ्या वाजवून त्याचे स्वागत करत होते.
विकलांग आपले दुखणे विसरून त्याला
बघण्यासाठी घराबाहेर पडत होते. काही जण
तर आयुष्यात पहिल्यांदाच घराबाहेर आले
होते.

ज्याला बघून तोंड वाकडे करत निघून जात
होते आज तोच त्यांचा हिरो होऊन मिरवत
होता.

इम्मान्युएलचा हा साहसपूर्ण व रोमांचकारी प्रवास संपला. अक्रापासून दक्षिणेतील समुद्र तटापर्यंत जावून तो परत आला. 650 कि. मी. च्या या प्रवासासाठी त्याला 10 दिवस लागले.

परंतु इम्मान्युएलच्या या प्रवासाचे यश याच्याही पुढे गेले होते. व्यंग असूनसुद्धा आपण मोठे कामं करू शकतो हे त्यानी जगाला दाखवले. या प्रमाणे एकटा माणूससुद्धा बदल घडवू शकतो.

“या जगात परिपूर्ण असे काही नाही. आपणच त्यासाठी सगळ्यात चांगले काम करण्यासाठी प्रयत्न करायला हवे. “

- इमन्युएल

लेखिकेचे चार शब्द

इमन्युएलचे प्रयत्न अजून संपलेले नाहीत. 2001 साली सायकलवरून प्रवास करताना त्याचे वय 24 वर्षाचे होते. त्यादिवसापासून तो अंतरराष्ट्रीय स्पर्धेत भाग घेत आहे. त्यानंतर त्याला नायके व आयएसपिएन कडून पारितोषक मिळाली. 2004च्या कैरो ऑलिंपिक क्रीडा स्पर्धेत घाना क्रीडापटूंच्या टीमचे टाच घेण्याचा मान त्याला मिळाला. त्याच्या जीवनपटावर आधारित **इमन्युएल गिफ्ट** नावाचा लघुचित्रपटसुद्धा चित्रित झालेला आहे.

2006ची सायकल यात्रा व संघर्षामुळे घानाच्या संसदेने विकलांगासंबंधीचा कायदा पास केला. या कायद्यामुळे इतर सामान्य लोकांना मिळणारे सर्व फायदे व सुविधा विकलांगांनासुद्धा मिळू लागल्या. “मी माझ्या विकलांग बांधवाबद्दल समाधानी आहे. परंतु हे आमचे पहिले पाऊल आहे.” असे इमन्युएलने विधान केले आहे.

आतासुद्धा विकलांगांच्या हितासाठी तो प्रयत्न करत आहे. याच्या प्रयत्नामुळे विकलांगांच्या मुला-मुलींना शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती निधीची स्थापना झाली आहे. जगातील अनेक देशांच्या पुढाऱ्यांच्या व संस्थांच्या तो संपर्कात आहे.

याबद्दलची जास्त माहिती **EmmanuelDream.org** या संस्थेवर मिळू शकेल.

एकटा
माणूससुद्धा
बदल
घडवू
शकतो.

